

1.4. Աշխատանքի շուկայի ցուցանիշներ

1.4.1. Զբաղվածություն

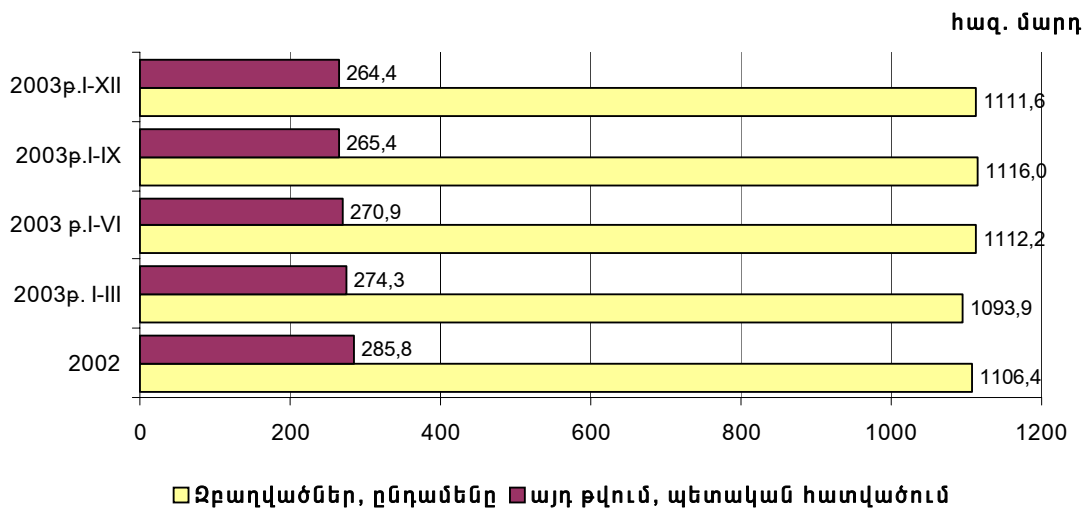
Տնտեսապես ակտիվ բնակչության միջին թվաքանակը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին հանրապետությունում, ըստ գնահատման, կազմել է 1236.4 հազ. մարդ, որոնց 89.9%-ը կամ 1111.6 հազ. մարդ զբաղված են եղել տնտեսության մեջ, իսկ 10.1%-ը կամ 124.8 հազ. մարդ (միջինը ժամանակաշրջանի համար) չեն ունեցել աշխատանք, գրանցվել են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալությունում և ստացել գործազուրկի կարգավիճակ:

Տնտեսապես ակտիվ բնակչության կազմն ըստ 2003թ. ամիսների

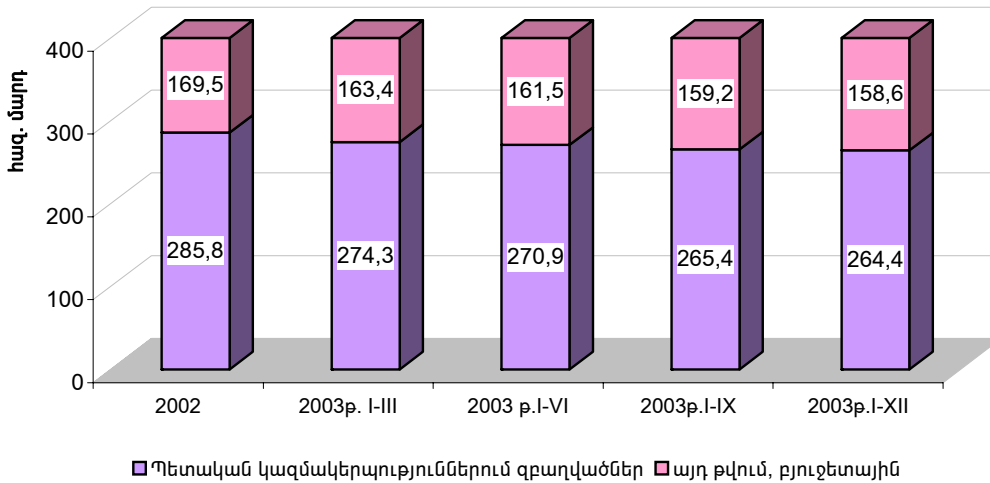
(միջինը ժամանակաշրջանի համար, գնահատական)

	Տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը, հազ. մարդ	այդ թվում	
		զբաղվածության մակարդակը, %	պաշտոնապես գրանցված գործազրկության մակարդակը, %
Հունվար	1221.2	89.6	10.4
Փետրվար	1221.5	89.6	10.4
Մարտ	1221.9	89.5	10.5
Հունվար-մարտ	1221.5	89.6	10.4
Ապրիլ	1251.8	89.8	10.2
Մայիս	1251.1	89.8	10.2
Հունիս	1250.1	89.9	10.1
Հունվար-հունիս	1239.5	89.7	10.3
Հուլիս	1255.6	90.0	10.0
Օգոստոս	1254.4	90.1	9.9
Սեպտեմբեր	1253.0	90.2	9.8
Հունվար-սեպտեմբեր	1242.2	89.8	10.2
Հոկտեմբեր	1219.7	90.0	10.0
Նոյոմբեր	1218.6	90.1	9.9
Դեկտեմբեր	1217.5	90.2	9.8
Հունվար-դեկտեմբեր	1236.4	89.9	10.1

Զբաղվածների թվաքանակի դինամիկան ըստ տնտեսության հատվածների, 2002-2003 թթ.

Պետական և բյուջետային կազմակերպություններում զբաղվածների թվաքանակը 2002-2003թթ.

Զբաղվածության վերաբերյալ օպերատիվ տեղեկատվությունը ստացվել է մոտ 9000 սուբյեկտներից՝ ամսական և եռամսյակային պարբերականությամբ հավաքագրվող վիճակագրական հաշվետվությունների հիման վրա:

2003թ. դեկտեմբերի վերջի դրությամբ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալությունում հաշվառման կանգնած 148.4 հազ.աշխատանք փնտրողներից 99.1%-ը կամ 147.0 հազարը եղել են չզբաղվածներ: Գործազուրկի կարգավիճակ ստացել են չզբաղվածների 80.7%-ը կամ 118.6 հազ.մարդ, նրանցից 7.3 հազարը եղել են գյուղական բնակավայրերում ապրողներ:

2003թ. տարեսկզբից գործազուրկի կարգավիճակ ստացել են 15.9 հազ. մարդ, այդ թվում 0.8 հազարը՝ դեկտեմբերին, հաշվառումից հանվել են 24.6 հազ. մարդ, նրանցից՝ 27.6%-ը՝ աշխատանքի տեղավորման պատճառով, 0.1%-ը՝ վաղաժամկետ կենսաթոշակի ձևակերպման հետ կապված, մնացածը՝ այլ պատճառներով:

Ըստ ՀՀ «Զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տվյալների, աշխատանք փնտրող չզբաղվածների 0.8%-ը եղել են կենսաթոշակառուներ, 2.8%-ը՝ մինչև մեկ տարի աշխատանքային ստաժ ունեցողներ և 15.6%-ը՝ առաջին անգամ աշխատանք փնտրողներ: Ընդ որում, առաջին անգամ աշխատանք փնտրողների 22.2%-ը եղել են բարձրագույն, միջ-նակարգ մասնագիտական և հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտներ:

Աշխատուժի առաջարկն ըստ հանրապետության մարզերի¹ 2003թ. դեկտեմբերին

	Աշխատանք փնտրողներ		Նրանցից՝ գործազուրկներ			
	ընդամենը, հազ. մարդ	2002թ. դեկտեմբերի նկատմամբ, %	ընդամենը, հազ. մարդ	այդ թվում՝ կանայք	2002թ. դեկտեմբերի նկատմամբ, %	
					ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք
ք. Երևան	34.0	91.2	30.1	20.8	89.1	92.9
Արագածոտն	2.3	104.5	1.4	1.0	100.0	111.1
Արարատ	5.6	87.5	4.1	2.9	82.0	87.9
Արմավիր	8.2	97.6	5.4	3.2	91.5	97.0
Գեղարքունիք	8.4	98.8	6.0	3.7	96.8	92.5
Լոռի	27.0	104.7	21.7	14.5	101.4	102.1
Կոտայք	7.8	83.0	5.6	4.0	78.9	81.6
Շիրակ	30.9	95.1	25.2	19.8	91.6	93.8

¹ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տվյալներով:
 «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին»

	Աշխատանք փնտրողներ		նրանցից՝ գործազուրկներ			
	ընդամենը, հազ. մարդ	2002թ. դեկտեմբերի նկատմամբ, %	ընդամենը, հազ. մարդ	այդ թվում՝ կանայք	2002թ. դեկտեմբերի նկատմամբ, %	այդ թվում՝ կանայք
Սյունիք	16.8	100.6	13.8	8.4	100.0	101.2
Վայոց ձոր	2.2	104.8	1.7	1.1	100.0	100.0
Տավուշ	5.2	108.3	3.5	2.2	100.0	100.0
Ընդամենը ՀՀ	148.4	96.3	118.6	81.6	93.2	95.2

2003թ. հունվար-դեկտեմբերին պաշտոնապես գրանցված գործազուրկների 93.8%-ը կազմել է քաղաքային բնակչությունը, մասնավորապես, ք.Երևանում՝ 25.4% (2002թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ նվազելով 1.2%-ով), Գյումրիում՝ 19.6% (նվազելով 0.3%-ով) և Վանաձորում՝ 12.6% (աճելով 1.4%-ով):

2003թ. դեկտեմբերին պաշտոնապես գրանցված գործազուրկներից կանայք կազմել են 68.8%՝ նույնների համեմատ աճելով 0.3%-ով, իսկ 2002թ. դեկտեմբերի նկատմամբ՝ 1.5%-ով:

Պաշտոնապես գրանցված գործազուրկներն ըստ սեռի, տարիքային և կրթական կազմի¹
2003թ. դեկտեմբերի վերջի դրությամբ

	Ընդամենը	նրանցից	
		կանայք	գյուղական վայրերում ապրողներ
Ընդամենը գործազուրկներ	100	100	100
<i>ըստ տարիքի.</i>			
մինչև 18 տարեկան	0.2	0.1	0.8
18 - 22	5.6	5.3	8.0
23 - 30	22.4	20.0	20.2
31 - 50	62.5	66.3	60.7
51 և բարձր	9.3	8.3	10.3
<i>կրթությամբ.</i>			
բարձրագույն	13.0	12.0	5.8
միջնակարգ մասնագիտական	25.3	23.8	23.8
ընդհանուր միջնակարգ	56.3	59.9	54.4
թերի միջնակարգ	5.4	4.3	16.0

Պաշտոնապես գրանցված գործազուրկների տարիքային և կրթական խմբերում 2003թ. դեկտեմբերին արձանագրված փոփոխությունը բնութագրվել է հետևյալ կերպ. 2002թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ 0.6 %-ով ավելացել է 23-30 տարեկան, իսկ 0.5%-ով՝ 31 և բարձր տարիքի գործազուրկների տեսակարար կշիռը: Միաժամանակ, 0.4%-ով նվազել է 18-22 տարեկանների տեսակարար կշիռը: 0.5%-ով աճել է բարձրագույն և նույնքան նվազել ընդհանուր միջնակարգ կրթությամբ գործազուրկների թվաքանակը:

2003թ. ընթացքում զբաղվածության տարածքային կենտրոնների կողմից խորհրդատվություն ստացել են 44.3 հազ.մարդ, նրանցից 36.8%-ը՝ աշխատանքի և զբաղվածության օրենսդրության հարցերով, 14.7%-ը՝ մասնագիտական կողմնորոշման, 18.5%-ը՝ մասնագիտական ուսուցման, 8.1%-ը՝ մասնագիտության ընտրության, 4.1%-ը՝ աշխատանքի փոփոխման, 17.8%-ը՝ այլ հարցերով:

2003թ. տարեսկզբից մասնագիտական ուսուցում անցել են 495 գործազուրկներ, որոնց 79.0%-ը եղել են կանայք: Մասնագիտական ուսուցում անցածներից աշխատանքի տեղավորվել են 363-ը, նրանցից կանայք կազմել են 71.4%, իսկ երիտասարդները՝ 17.6%: Նույն ժամանակաշրջանում մասնագիտական ուսուցում ստացել են 36 հաշմանդամներ, այդ թվում վերամասնագիտացել են 33-ը և մասնագիտական պատրաստում անցել՝ 3-ը:

2003թ. տարեսկզբից ՀՀ «Զբաղվածության ծառայություն» գործակալության միջնորդությամբ աշխատանք փնտրողներից աշխատանքով ապահովվել է 7889 մարդ, այդ թվում 86.0%-ը՝ գործազուրկներ, որոնցից 52.2%-ը եղել են կանայք: 2003թ. դեկտեմբերին

¹ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տվյալներով:

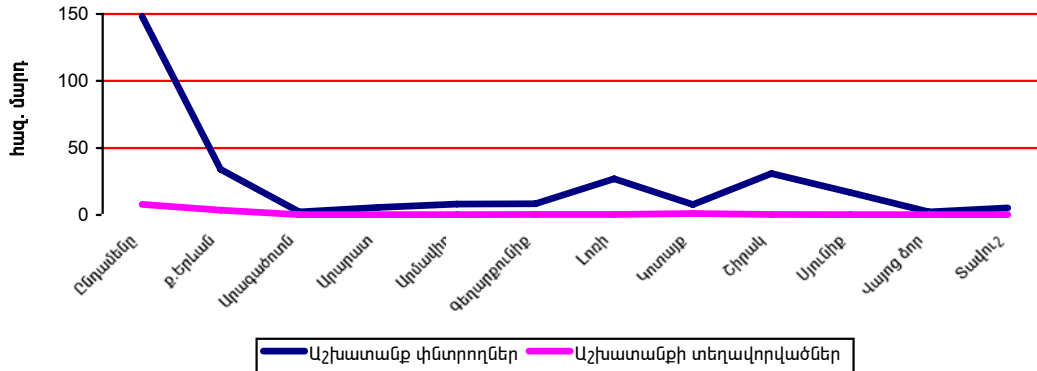
«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին»

1.ԻՐԱԿԱՆ ՅԱՏՎԱԾ

աշխատանքի տեղավորված գործազուրկների 5.1%-ի գործազրկության տևողությունը կազմել է 1-3 ամիս, 9.4%-ինը՝ 3-6 ամիս, 18.5%-ինը՝ 6-12 ամիս, 67.0%-ինը՝ 1 տարի և ավելի:

Աշխատանքի տեղավորվածների 54.4%-ն աշխատանք է գտել տնտեսության մասնավոր հատվածում, 32.9%-ը՝ պետական հատվածի կազմակերպություններում, 11.4%-ը՝ սեփականության խառը տիպի կազմակերպություններում, իսկ 1.3%-ը՝ հասարակական կազմակերպություններում:

Աշխատանք փնտրողների և աշխատանքի տեղավորվածների հարաբերակցությունն ըստ մարզերի 2003 թ. դեկտեմբերի վերջին

2003թ. ընթացքում ՀՀ «Զբաղվածության ծառայություն» գործակալության միջնորդությամբ աշխատանքով ապահովված նախկին գործազուրկների աշխատանքի տեղավորման միջին տևողությունը (գործազուրկի կարգավիճակ ստանալու պահից մինչ աշխատանքի տեղավորման պահը) կազմել է 14.2 ամիս, կանանցը՝ 14.5 ամիս, տղամարդկանցը՝ 14.0 ամիս:

Պաշտոնապես գրանցված գործազուրկների թվաքանակի փոփոխությունն ըստ աշխատանք փնտրելու տևողության¹

	Գործազուրկներ, հազ.մարդ	Նրանցից՝ փնտրում են աշխատանք, %				Աշխատանք փնտրելու միջին տևողությունը, ամիս
		մինչև 3 ամիս	3 - 6 ամիս	6 - 12 ամիս	1 տարի և ավելի	
2002թ.						
Հունվար-մարտ	136.6	4.2	5.8	11.2	78.8	15.5
Հունվար-հունիս	133.8	3.8	7.1	10.5	78.6	15.5
Հունվար-սեպտեմբեր	130.9	3.5	6.6	11.4	78.5	15.5
Հունվար-դեկտեմբեր	127.3	3.0	6.3	11.4	79.3	15.6
2003թ.						
Հունվար-մարտ	128.0	4.4	6.0	11.4	78.2	15.4
Հունվար-հունիս	125.7	3.8	7.7	10.7	77.8	15.4
Հունվար-սեպտեմբեր	122.1	3.5	5.8	10.1	80.6	15.7
Հունվար-դեկտեմբեր	118.6	3.1	5.5	10.4	81.0	15.8

2003թ. տարեսկզբից արձանագրվել է գործազրկության միջին տևողության աճ. 2003թ. տարեվերջին այն կազմել է 15.8 ամիս՝ 2002թ. հունվար-դեկտեմբերի նկատմամբ աճելով 0.2 ամսով: Նույն ժամանակաշրջանում կանանց աշխատանք փնտրելու միջին տևողությունը կազմել է 15.9 ամիս, տղամարդկանցը՝ 15.6 ամիս՝ 2002թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճելով, համապատասխանաբար, 0.1 ամսով և 0.4 ամսով:

2003թ. դեկտեմբերին մեկ թափուր աշխատատեղի ծանրաբեռնվածությունը կազմել է 199 չգբաղված մարդ, նախորդ ամսվա համեմատ նվազելով 15%-ով, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճելով 17.1%-ով:

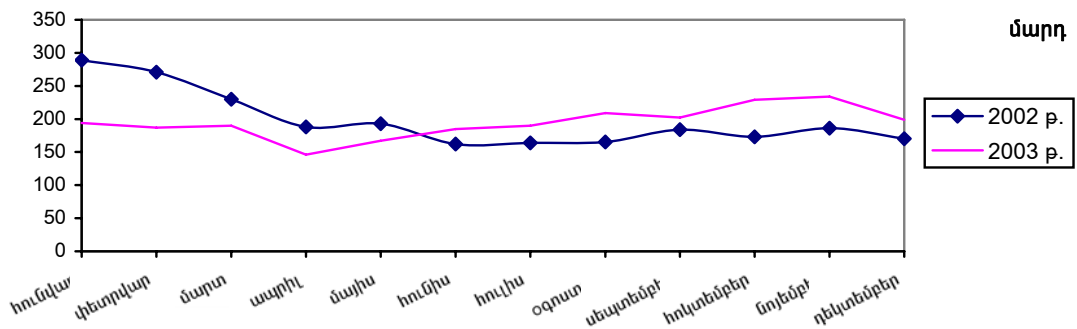
¹ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տվյալներով:
 108 «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին»

Թափուր աշխատատեղերի ծանրաբեռնվածության դինամիկան ըստ ամիսների¹, 2003թ.

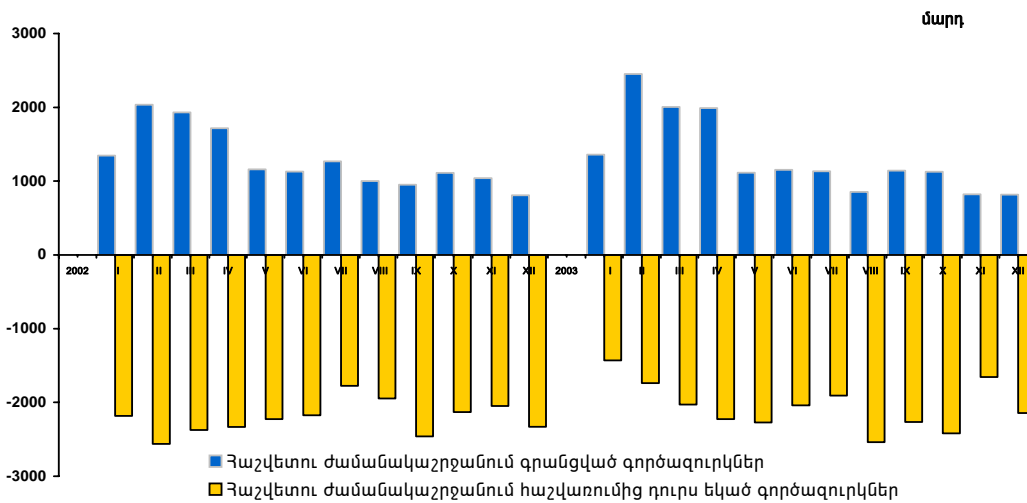
(ամսվա վերջի դրությամբ)

	Աշխատուժի նկատմամբ գործատուների պաշտոնապես ներկայացրած պահանջարկը, մարդ	Զբաղվածների թվաքանակը մեկ թափուր աշխատատեղի հաշվով %	
		մարդ	%
Հունվար	788	194	114.1
Փետրվար	826	187	96.4
Մարտ	815	190	101.6
Ապրիլ	1057	146	76.8
Մայիս	923	167	114.4
Հունիս	837	185	110.8
Հուլիս	805	190	102.7
Օգոստոս	723	209	110.0
Սեպտեմբեր	743	202	96.7
Հոկտեմբեր	650	229	113.4
Նոյեմբեր	633	234	102.2
Դեկտեմբեր	738	199	85.0

Զբաղվածների թվաքանակը մեկ թափուր աշատատեղի հաշվով ըստ ամիսների¹, 2003թ.

Պաշտոնապես գրանցված գործազուրկների շարժն ըստ ամիսների 2002-2003թթ.¹

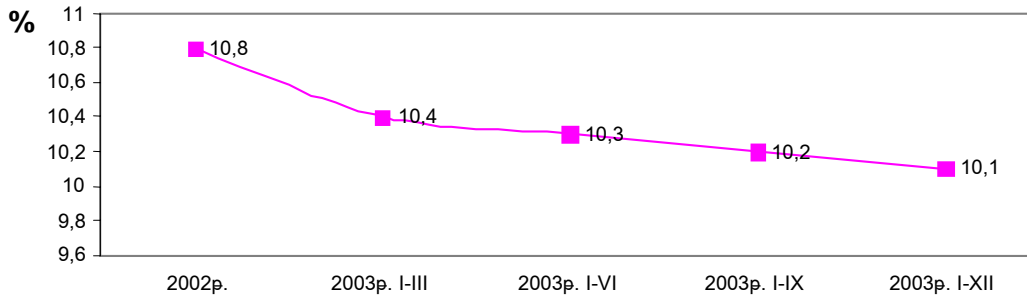

¹ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տվյալներով:

Նպաստառու գործազուրկների թվաքանակը 2003թ. դեկտեմբերին հանրապետությունում կազմել է 5.9 հազ. մարդ, իսկ գործազրկության նպաստի միջին չափը՝ 3370 դրամ:

Գործազրկության մակարդակը, հաշվարկած որպես զբաղվածության տարածքային կենտրոններում պաշտոնապես գրանցված գործազուրկների և տնտեսապես ակտիվ բնակչության (զբաղվածներ և գործազուրկներ) հարաբերակցություն, 2003թ. դեկտեմբերին կազմել է 9.8% և 2003թ. նոյեմբերի համեմատ՝ նվազել 0.1 տոկոսային կետով:

Պաշտոնական գործազրկության մակարդակը 2002-2003 թթ.

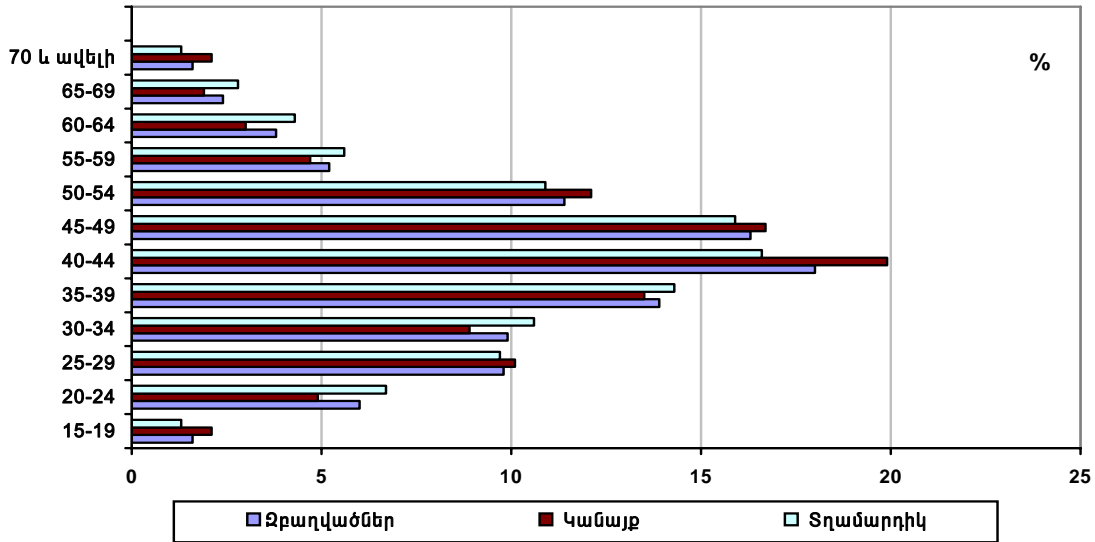
ՀՀ աշխատանքի շուկայում աշխատուժի առաջարկի, աշխատանքային ներդրումների և աշխատանքի շուկայում բնութագրող հիմնական ցուցանիշների՝ բնակչության զբաղվածության և գործազրկության վերաբերյալ փոխկապակցված և բազմակողմանի տեղեկատվություն ապահովելու նպատակով, 2003թ. I կիսամյակում տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ուսումնասիրությամբ ընդգրկված ՀՀ 11 մարզերի 15 քաղաքային և 14 գյուղական բնակավայրերի 1161 տնային տնտեսություններում իրականացվել է նաև աշխատուժի ընտրանքային հետազոտություն: Հետազոտությանը մասնակցել է ընտրանքային համակցության 100%-ը:

Ընդհանուր առմամբ, լրացվել է 2845 անհատական հարցաթերթ 16-70 տարեկան, ինչպես նաև մինչև 16 և 70-ից բարձր, բայց աշխատող բնակչության համար: Վերոնշյալ տարիքային խմբին համապատասխանող բնակչության 25.8%-ը կամ 729 մարդ տարբեր պատճառներով չեն մասնակցել հարցմանը, մասնավորապես, 16.7%-ը հրաժարվել են մասնակցել հարցմանը, 14.7%-ը՝ ժամանակավորապես մեկնել են աշխատելու, 8.9%-ը ժամանակավորապես բացակայել են հանրապետությունից, 5.2%-ը հարցմանը չեն մասնակցել երկարատև հիվանդության պատճառով, իսկ մնացած 54.5%-ը՝ այլ պատճառներով:

Ըստ հետազոտության արդյունքների, տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը կազմել է հարցվող բնակչության 65.5%-ը, որից զբաղվածները կազմել են 66.7%, այդ թվում կանայք՝ 42.4%, տղամարդիկ՝ 57.6%, համապատասխանաբար, գործազուրկները՝ 33.3%, այդ թվում կանայք՝ 57.2%, տղամարդիկ՝ 42.8%:

Զբաղվածների կազմում ամենացածր տեսակարար կշիռն ունեցել են 15-19 տարեկանները՝ 1.6%-ը, 20-24, 25-29 և 30-34 տարեկանները կազմել են համապատասխանաբար՝ 6.0%, 9.8% և 9.9%, իսկ 35-54 տարիքային խմբում արձանագրվել է աճ և տատանվել է 11.4%-18.0%-ի սահմաններում, որից հետո դարձյալ արձանագրվել է նվազում 1.6% (70 և բարձր տարիքի զբաղվածներ): Ըստ ամուսնական վիճակի, զբաղվածների 76.3%-ը եղել են ամուսնացած, միայնակ/երբեք չամուսնացածները կազմել են 14.3%, այրիները՝ 5.7% և ամուսնալուծվածները՝ 3.7%:

Ջբաղված բնակչության տեսակարար կշիռներն ըստ սեռատարիքային կազմի

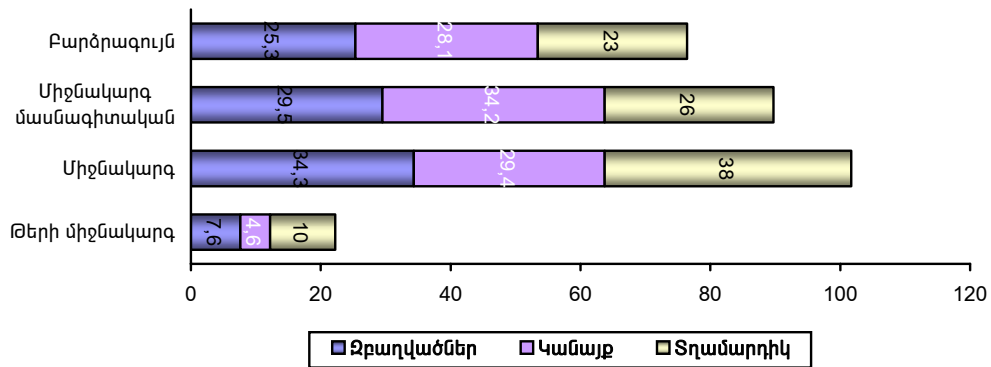

Գործազուրկների կազմում ամենացածր տեսակարար կշիռն ունեցել են 65 և բարձր տարեկանները՝ 2.3%, մինչև 19 տարեկանները՝ 7.4%, 50-64 տարեկանները՝ 10.8%, 30-39-ը՝ 20.3%, 40-49-ը՝ 26.7% և 20-29 տարեկանները՝ 32.5%:

Ըստ ամուսնական վիճակի, գործազուրկների 57.3%-ը եղել են ամուսնացած, միայնակ/երբեք չամուսնացածները կազմել են գործազուրկների 33.8%-ը, ամուսնալուծվածները՝ 4.7% և այրիները՝ 4.2%:

Ըստ կրթական մակարդակի, զբաղված բնակչության կազմում բարձրագույն կրթություն ունեցողները կազմել են 25.3%, միջնակարգ մասնագիտական կրթություն ունեցողները՝ 29.5%, միջնակարգ և թերի միջնակարգ կրթություն ունեցողները՝ համապատասխանաբար, 34.3% և 7.6%:

Ջբաղվածների բաշխումն ըստ կրթական մակարդակի և սեռի

Հետազոտությամբ ստացված պատասխանների արդյունքում, զբաղվածների մեջ զբաղվածության ամենաբարձր տեսակարար կշիռն արձանագրվել է գյուղատնտեսության, որսորդության, անտառաբուծության ոլորտում՝ 24.6%, առևտրի, ավտոմեքենաների, կենցաղային ապրանքների և անձնական օգտագործման իրերի նորոգման ոլորտում՝ 17.3%, կրթության ոլորտում՝ 13.4%, մշակող արդյունաբերության մեջ՝ 10.3%, պետական կառավարման ոլորտում՝ 8.9%, շինարարությունում՝ 5.6%, իսկ տրանսպորտի և կապի ոլորտում՝ 5.6% , մնացած ոլորտներում այն տատանվել է 0.5%-ից (ֆինանսական գործունեություն) մինչև 4.3% (կոմունալ, սոցիալական և անհատական ծառայությունների

մատուցում): Հարցման պահին զբաղվածների 34.6%-ը զբաղված են եղել տնտեսության պետական, 65.1%-ը՝ մասնավոր հատվածում, իսկ 0.3%-ը հասարակական կազմակերպություններում:

Աշխատուժի ընտրանքային հետազոտությունը հնարավորություն է ընձեռել ստանալ ոչ միայն զբաղվածների, այլ նաև նախկինում աշխատանքային փորձ ունեցած գործազուրկների բաշխումն ըստ տնտեսական գործունեության տեսակների: Այսպես, գործազուրկ բնակչության միայն 26.9%-ն են ունեցել աշխատանքային փորձ (այդ թվում կանայք՝ 49.7%), մնացած 73.1%-ն աշխատանք են փնտրել առաջին անգամ և պատրաստ են եղել անմիջապես աշխատանքի անցնելու:

Նախկինում աշխատանքային փորձ ունեցած գործազուրկների շրջանում նախկին զբաղվածության տեսակներում ամենաբարձր տեսակարար կշիռն արձանագրվել է մշակող արդյունաբերության ոլորտում՝ 25.1%, շինարարությունում՝ 21.6%, մնացած ոլորտներում այն տատանվել է 0.6%-ից (Ֆինանսական գործունեություն, անշարժ գույքի հետ կապված գործառնություններ) մինչև 11.4% (առևտուր, ավտոմեքենաների, կենցաղային ապրանքների և անձնական օգտագործման իրերի նորոգում):

Զբաղվածների և երբևէ աշխատանք ունեցած գործազուրկների թվաքանակի բաշխումն ըստ տնտեսական գործունեության տեսակների

(ընդամենի նկատմամբ, %)

	Զբաղվածներ	Երբևէ աշխատանք ունեցած գործազուրկներ
Ընդամենը	100	100
Գյուղատնտեսություն, որսորդություն և անտառ. տնտեսություն	24.6	9.0
Ձկնորսություն, ձկնաբուծություն	1.1	-
Մշակող արդյունաբերություն	10.3	25.1
Էներգետիկա, գազ և ջուր	2.9	1.8
Շինարարություն	5.6	21.6
Առևտուր, ավտոմեքենաների, կենցաղային արտադրատեսակների և անձնական օգտագործման իրերի նորոգում	17.3	11.4
Հյուրանոցներ և ռեստորաններ	0.8	3.0
Տրանսպորտ և կապ	5.6	4.2
Ֆինանսական գործունեություն	0.5	0.6
Անշարժ գույքի հետ կապված գործառնություններ, վարձակալում և սպառողներին ծառայությունների մատուցում	0.6	0.6
Պետական կառավարում	8.9	6.6
Կրթություն	13.4	5.3
Առողջապահություն և սոցիալական ծառայությունների մատուցում	4.1	4.8
Կոմունալ, սոցիալական և անհատական ծառայությունների մատուցում	4.3	6.0

Հետազոտությամբ ստացված պատասխանների արդյունքում զբաղվածները և երբևէ աշխատանքային փորձ ունեցած գործազուրկները բաշխվել են նաև ըստ զբաղվածության կարգավիճակի: Այսպես, զբաղվածների 58.5%-ը կազմել են վարձու աշխատողները, 33.6%-ը՝ ինքնազբաղվածները, 1.1%-ը՝ գործատուները և 6.8%-ը՝ այլ կարգավիճակ ունեցողները: Ինքնազբաղվածները հիմնականում տնտեսական գործունեություն իրականացրել են գյուղատնտեսության մեջ՝ 52.3% և առևտրի ոլորտում՝ 29.7%:

Իրենց նախկին աշխատանքում գործազուրկներն առավելապես եղել են վարձու աշխատողներ, 9.6%-ը եղել են ինքնազբաղվածներ, 1.2%-ը՝ գործատուներ: Վարձու աշխատողների տեսակարար կշիռն առավել բարձր է եղել մշակող արդյունաբերության մեջ՝ 26.8%, ինքնազբաղվածներինը՝ առևտրի, ավտոմեքենաների, կենցաղային ապրանքների և անձնական օգտագործման իրերի նորոգման ոլորտում՝ 43.8%, իսկ գործատուները հավասարապես բաշխվել են մշակող արդյունաբերության և շինարարության ոլորտներում:

Զբաղված բնակչության թվաքանակի բաշխումն ըստ ունեցած աշխատանքի տեսակի բնութագրվել է հետևյալ կերպ. հետազոտության պահին 75.4%-ի աշխատանքը եղել է

մշտական, 15.5%-ինը՝ սեզոնային, 8.4%-ինը՝ ժամանակավոր և 0.7%-ն ունեցել է միանգամյա աշխատանք:

Աշխատանքի շուկայում առաջարկ-պահանջարկի հարաբերակցության տեսանկյունից հատկապես կարևորվում են սեզոնային և միանգամյա աշխատանքով զբաղվածները, քանի որ, ըստ էության, նրանք պոտենցիալ գործազուրկներ են: Ոչ մշտական աշխատանք ունեցողների 81.6%-ը չի կարողացել գտնել մշտական աշխատանք, 11.5%-ն ի վիճակի չի եղել մշտական աշխատանք կատարելու, 5.9%-ը չի ցանկացել և 1.0%-ի աշխատանքը չի եղել մշտական՝ զանազան պատճառներով:

Աճի միտում է արձանագրվել երկրորդ աշխատանք ունեցողների թվաքանակում. վերջիններս կազմել են զբաղված բնակչության 3.5%-ը՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճելով 0.7%-ով: Ըստ ամուսնական վիճակի, կրկնակի զբաղվածություն ունեցողների 79.5%-ը եղել է ամուսնացած (նրանցից՝ 57.1%-ը եղել են տղամարդիկ, 42.9%-ը՝ կանայք)՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ նվազելով 1.2%-ով: Կրկնակի զբաղվածություն ունեցողների մոտ 68.2%-ն իր գործունեությունն իրականացրել է ինքնազբաղվածության ոլորտում, 15.9%-ը՝ եղել է վարձու աշխատող, 13.6%-ը եղել է ընտանիքի առանց վարձատրության աշխատող անդամ:

Հարցմանը մասնակցած զբաղվածների 60.8%-ն ունեցել է մասնագիտություն: Զբաղված բնակչության 74.1%-ի աշխատանքը համապատասխանել է ունեցած որակավորմանը/ մասնագիտությանը, 24.9%-ի կատարած աշխատանքը ցածր է եղել որակավորման ունեցած մակարդակից և 1.0%-ը կատարել են ունեցած որակավորման մակարդակից բարձր որակավորում պահանջող աշխատանք:

Զբաղված բնակչության 52.3%-ն աշխատել է լրիվ աշխատանքային օր կամ շաբաթ, 27.1%-ը՝ ոչ լրիվ և 20.6%-ն՝ ավելի քան լրիվ աշխատանքային օր/շաբաթ: Ոչ լրիվ աշխատանքային օր/շաբաթ տևողությամբ աշխատողների 44.0%-ը չի կարողացել գտնել լրիվ աշխատանքային օր տևողությամբ աշխատանք, 13.1%-ն աշխատանքային նման ռեժիմի է անցել գործատուի նախաձեռնությամբ, 24.1%-ը՝ չի ցանկացել աշխատել լրիվ օր/շաբաթ և 18.8%-ը՝ չի ունեցել լրիվ օր աշխատելու հնարավորություն: Զբաղվածների 43.8%-ը ցանկություն է ունեցել փոխել աշխատանքը, ընդ որում 74.6%-ի աշխատանքը փոխելու դրդապատճառը եղել է ավելի բարձր եկամտի ստացումը: Աշխատանքը փոխելու ցանկություն ունեցողների 43.4%-ը եղել է վարձու աշխատող:

Հետազոտությամբ հնարավորություն է ընձեռվել ստանալ տեղեկատվություն նաև չգրանցված զբաղվածության վերաբերյալ: Ըստ հետազոտության արդյունքների, վարձու աշխատողների 25.3%-ը աշխատել է բանավոր համաձայնությամբ: Նրանց տեսակարար կշիռն առավել բարձր է եղել հյուրանոցների և ռեստորանների համակարգում՝ 80.0%, մեծածախ և մանրածախ առևտրի ոլորտում՝ 73.3%, անշարժ գույքի հետ կապված գործառնությունների ոլորտում՝ 57.1%, շինարարությունում՝ 43.5%, իսկ մնացած ոլորտներում այն տատանվել է 34.0%-ից (կոմունալ, սոցիալական և անհատական ծառայությունների մատուցում) 4.5%-ի (պետական կառավարում) սահմաններում:

Զգրանցված գործունեություն են իրականացրել զբաղված գործատուների և ինքնազբաղվածների 78.0%-ը: Ըստ հարցման արդյունքների, հետազոտության պահին զբաղված գործատուների և ինքնազբաղվածների 97.2%-ը չգրանցված գործունեություն է իրականացրել գյուղատնտեսության, իսկ 29.0%-ը՝ առևտրի ոլորտում: Զգրանցված գործունեություն իրականացնողների 39.4%-ի աշխատանքը եղել է սեզոնային, 43.3%-ինը՝ մշտական, 14.9%-ինը՝ ժամանակավոր և 2.4%-ինը՝ միանգամյա:

Պաշտոնապես գրանցված գործազրկությունից զատ, աշխատուժի ընտրանքային հետազոտությունը հնարավորություն է ընձեռել գնահատելու նաև իրական գործազրկության մակարդակը: Վերը նշված հետազոտության հիմքում դրվել է Աշխատանքի Միջազգային

1.ԻՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Կազմակերպության կողմից առաջադրվող գործազրկության սահմանումը, համաձայն որի դիտարկվող ժամանակաշրջանում գործազուրկ կհամարվեն բոլոր այն անձինք, ովքեր միաժամանակ կբավարարեն հետևյալ երեք չափանիշներին՝ չեն ունենա աշխատանք կամ եկամտաբեր զբաղմունք, ցանկացած միջոցներով կփնտրեն աշխատանք և պատրաստ կլինեն անմիջապես անցնելու աշխատանքի: Իսկ պաշտոնապես գրանցված գործազրկության մակարդակի հաշվարկն իրականացվում է «Զբաղվածության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, ըստ որի, գործազուրկ են համարվում 16 և բարձր տարիքի այն քաղաքացիները, ովքեր չունեն աշխատանք, դիմել են «Զբաղվածության ծառայություն» գործակալություն՝ աշխատանք ստանալու նպատակով և ունեն առնվազն մեկ տարվա աշխատանքային ստաժ:

2003թ. I կիսամյակում 1161 տնային տնտեսություններում իրականացված աշխատուժի ընտրանքային հետազոտության տվյալների ամփոփված արդյունքներով գնահատվել է գործազրկության իրական մակարդակը, որը կազմել է տնտեսապես ակտիվ բնակչության 33.3%: Գործազրկության մակարդակն առավել բարձր է եղել կանանց շրջանում՝ 40.2%, պաշտոնական գործազրկության 13.5% մակարդակի համեմատ, իսկ տղամարդկանցը՝ 27.1%, պաշտոնական գործազրկության 6.1% մակարդակի համեմատ: Աշխատուժի ընտրանքային հետազոտությամբ գործազրկության իրական մակարդակը 2002թ. նույն ժամանակաշրջանի 38.1%-ի համեմատ նվազել է 4.8%-ով, իսկ 2002թ. երկու կիսամյակներում իրականացված հետազոտության միջին տարեկան ցուցանիշի նկատմամբ՝ 2.0%-ով:

Գործազրկության մակարդակն ըստ աշխատուժի ընտրանքային հետազոտության, 2002-2003թթ.

